

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลายๆประเทศทั่วโลกต่างกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศของตนเองโดยใช้ระบบการจัดการศึกษาเป็นกลไกในการเพิ่มสมรรถนะการแข่งขันทางเศรษฐกิจ แรงผลักดันทางการเมือง การลดช่องว่างทางสังคมหรือแม้แต่กระแสของการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนยุคใหม่ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็ว มีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักฟังตนเอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา, 2543) ความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542หมวด 1 บททั่วไปมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้ (1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่ การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา(4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ปรับปรุง พ.ศ.2545ได้กล่าวถึง "การศึกษา" ว่า หมายรวมถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงาม ของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอด ความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสาน ทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทาง วิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุน ให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต "สถานศึกษา" หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

หรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา "การประกันคุณภาพภายใน" หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น "การประกันคุณภาพภายนอก" หมายความว่า การประเมินผลและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา "ผู้สอน" หมายความว่า ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ "ครู" หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียน การสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชน "คณาจารย์" หมายความว่า บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอน และการวิจัยในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐและเอกชน "ผู้บริหารสถานศึกษา" หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหาร สถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน "ผู้บริหารการศึกษา" หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหาร การศึกษานอกสถานศึกษาตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป "บุคลากรทางการศึกษา" หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ การประเมินผลการศึกษาของไทย โดยหน่วยงานภายในประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งชี้วัดว่าคุณภาพการศึกษาไทยมีปัญหา ผลการประเมินในโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment: PISA) ปี 2549 โดยองค์การ OECD พบว่า มีนักเรียนไทยถึงร้อยละ 47 รู้วิทยาศาสตร์ต่ำกว่าระดับพื้นฐาน ผลการประเมินขององค์การยูเนสโก (UNESCO) พบว่า ประเทศไทยควรปรับปรุงคุณภาพการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา และผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ปี 2548 พบว่า ระดับปฐมวัย เด็กปฐมวัยมากถึง 1 ใน 6 ได้รับการศึกษาไม่ทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาต่าง ๆ ต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกวิชา และขาดทักษะการคิด ระดับอาชีวศึกษา ไม่สามารถจัดการศึกษาเพื่อสนองต่อตลาดแรงงาน ระดับอุดมศึกษา ขาดศักยภาพในการพัฒนางานวิชาการ การควบคุมคุณภาพการศึกษาไม่ดีพอ มีการเปิดหลักสูตรที่ไม่ได้คุณภาพ หากปล่อยหากปล่อยเช่นนี้ต่อไป ทรัพยากรบุคคลของประเทศจะค่อยคุณภาพลงเรื่อย ๆ

ดังนั้นสถานศึกษาทุกระดับจึงต้องมีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายใน และ

ภายนอก ดังนั้นบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร อาจารย์ ข้าราชการ และบุคลากรสายสนับสนุน ถือว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมในการปลูกฝัง และช่วยกันสร้างผู้เรียนที่จะสำเร็จการศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพในทุกๆ มิติ ดังนั้นถ้าบุคลากรทุกกลุ่มในสถาบันการศึกษามีเจตคติที่ดี(ทางบวก) มีความรู้ ความเข้าใจต่อการประกันคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ต่างๆ ต้องรู้ถึงสภาพปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปแก้ไข ปรับปรุงในการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

จากเหตุผลและความสำคัญในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษา เกี่ยวกับเจตคติของบุคลากรวิทยาลัยการสาธาณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น เพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผน และปรับปรุงการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยฯ โดยต้องร่วมกันสร้างเจตคติ ด้านบวกให้บุคลากรเห็นความสำคัญและการให้การสนับสนุนการดำเนินงานของวิทยาลัยฯ ในรูปแบบต่างๆ เท่าที่จะสามารถทำได้เนื่องจากวิทยาลัยฯแห่งนี้ก็เปรียบเสมือนบ้านของพวกเราทุกคนนั่นเอง

2. คำถามงานวิจัย

เจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ของบุคลากรวิทยาลัยการสาธาณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น เป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์งานวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ของบุคลากรวิทยาลัยการสาธาณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น

3.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุของบุคลากร กับเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

3.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การทำงานในวิทยาลัยของบุคลากร กับเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

3.4 เพื่อศึกษาความแตกต่างของเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ระหว่างบุคลากรที่ปฏิบัติงานในฝ่ายและสาขาวิชา

4. ขอบเขตงานวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าเพื่อประเมินคุณภาพการศึกษา ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น โดยทำการศึกษาข้อมูลทั่วไปของบุคลากร และเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษาด้านความรู้ความเข้าใจและตระหนัก ในคุณค่าความสำคัญและความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านกระบวนการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษา และด้านการปฏิบัติตนต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ในช่วงปีการศึกษา 2553

5. นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

เจตคติ หมายถึง ท่าทีโน้มเอียง ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด สถานการณ์ใด สถานการณ์หนึ่ง แสดงออกให้เห็นโดยพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าเป็นไปในทางสนับสนุนหรือในทางบวก เรียกว่า มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ถ้าเป็นไปในทางต่อต้านหรือทางในทางลบ เรียกว่า มีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น หรือสถานการณ์นั้น

คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณสมบัติ คุณลักษณะสภาพที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการ และความจำเป็นสำหรับผู้เรียนและสังคมในปัจจุบันและอนาคต โดยได้มาตรฐานตามที่มาตรฐานการศึกษากำหนด

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรม และภารกิจต่างๆ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาว่าการดำเนินงานของสถานศึกษา จะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษา ที่กำหนดไว้ (สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา, 2544)

เจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความสนใจ ความต้องการ ความพร้อมของบุคลากรวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ซึ่งอาจมีทิศทางใดทิศทางหนึ่งในลักษณะ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยแบ่งเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษาออกเป็น 3 ด้าน คือ

1) ด้านความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในคุณค่า ความสำคัญและความจำเป็นในคุณค่า ความสำคัญและความจำเป็น ของการประกันคุณภาพการศึกษาของการประกันคุณภาพการศึกษา 2) ด้านกระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา และ 3) ด้านการปฏิบัติตนต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

หน่วยงานย่อยในวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น หมายถึง การจัดโครงสร้างการบริหารของวิทยาลัยฯ ตามเกณฑ์ของวิทยาลัยพ.ศ.2554 แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ สาขาวิชา หมายถึงโครงสร้างการบริหารของวิทยาลัยฯ มีหน้าที่ดำเนินการตามพันธกิจทั้ง 4 ของสถาบันอุดมศึกษา ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนด คือพันธกิจด้านการผลิต พันธกิจด้านบริการวิชาการ พันธกิจด้านการวิจัย และพันธกิจด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีทั้งสิ้น 4 สาขา ได้แก่ 1)สาขาสาธารณสุขชุมชน 2)สาขาทันตสาธารณสุข 3)สาขาเทคนิคเภสัชกรรม และ4)สาขาเวชกิจฉุกเฉิน ฝ่าย หมายถึงโครงสร้างการบริหารของวิทยาลัยฯ มีหน้าที่สนับสนุนการดำเนินการตามพันธกิจทั้ง 4 ของสถาบันอุดมศึกษา ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนด คือพันธกิจด้านการผลิต พันธกิจด้านบริการวิชาการ พันธกิจด้านการวิจัย และพันธกิจด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีทั้งสิ้น 8 ฝ่าย ได้แก่ 1)ฝ่ายบริหารทั่วไป 2)ฝ่ายยุทธศาสตร์และพัฒนา 3)ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา 4)ฝ่ายสารสนเทศ 5)ฝ่ายพัฒนานักศึกษา 6)ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา 7)ฝ่ายวิจัย ผลงานวิชาการและนวัตกรรม 8)ฝ่ายพัฒนาบุคลากร และ9)ฝ่ายบริการสาธารณสุข

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 จะทำให้ทราบถึงระดับเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ของบุคลากรวิทยาลัยการสาธารณสุข สิรินธร จังหวัดขอนแก่น อันจะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ ข้าราชการและบุคลากรสายสนับสนุนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและพัฒนาคำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ต่อไป

6.2 เป็นข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้มีความเข้าใจถึงการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อกำหนดแนวทางวางแผนปฏิบัติให้ถูกต้อง และปรับปรุงพัฒนางานให้เกิดผลดีต่อองค์กร